

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1028042/1

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אלמליח — ראב"ד, הרב אבירן יצחק הלוי, הרב אליהו אריאל אדרי

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ראובן עגיב)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד יעל אהרוני)

הנדון: מתי תחויב אישה בגט אף שאין בה אשם, מחמת מיעוט הסיכוי לשלו"ב?

פסק דין

לפנינו תביעות הדדיות: תביעת הבעל לגירושין ותביעת האישה לשלום בית.

רקע הנצרך לענייננו

הצדדים נשואים כשמונה שנים ולהם שני ילדים קטינים בני שש ושבע.

פרודים מזה כשנה וארבעה חדשים.

עיקר טענות הבעל

הרקע למשבר הוא סירובה של האישה לקיים עם בעלה יחסי אישות. בהמשך לכך אף נקטה כלפיו באלימות.

בתקופת נישואיהם לא שמרה על טהרת המשפחה.

הצדדים פרודים זמן רב ואין כל היתכנות לשיקום שלום הבית.

הבעל מאס באשתו ואינו מוכן בשום אופן לשוב לשלום בית.

לטענתו, מכל הסיבות הנ"ל לא זו בלבד שיש לכופה לקבל את גטה אלא שיש לפסוק כי איבדה כתובתה.

עיקר טענות האישה

שורש הפירוד נעוץ בכך שהבעל נתן עיניו באחרת. הדבר הוכח במהלך דיון ההוכחות.

טענות הבעל כלפי אשתו הן שקריות: האישה שמרה על טהרת המשפחה ובידה אישור מבלנית על כך. כך גם ביחס לטענתו באשר לאלימות.

האישה חפצה באמת ובתמים בשלום בית ומוכנה לסלוח לבעלה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההתדיינות בבית הדין

יוזכר עוד כי במהלך השנה האחרונה התקיימו שישה דיונים.

ניסיונות בית הדין להגיע להסכמה כשלו:

בית הדין עשה מאמצים עילאיים להביא הצדדים להסכמות, כשהעקרונות המנחים הם שלא ניתן להחזיק אדם נשוי בעל כורחו מחד גיסא, אולם גם אין לכופ אדם לוותר על זכויות המגיעות לו בדין מאידך גיסא.

לצערנו הצדדים מבוצרים בעמדותיהם, וכך הגיעה עת פסיקה.

דעת הרוב

חוות דעת מקצועית על הסיכוי לשיקום הנישואין

אכן תקופת הפירוד הארוכה היא בהחלט בעלת משמעות. הצדדים הופנו לאבחון אצל פסיכולוג קליני שהוא גם מטפל משפחתי. הוגש דו"ח מטעמו ובו מסקנה כי ההיתכנות לשיקום שלום הבית נמוכה ביותר.

להלן השורות האחרונות מדברי המטפל:

במצב העניינים הנוכחי כאשר [פלונין] מרגיש פגוע ומרוחק כל כך מפלונית, ומצהיר כי מזה זמן גמלה בליבו החלטה עמוקה וברורה לסיים את הזוגיות עמה, אינני מוצא את האפשרות לשיבה המיוחלת [מצד פלונית] לזוגיות מיטיבה בעלת ממש.

דומה שדבריו מבהירים את הקוטביות בעמדות הצדדים. האישה באמת ובתמים מייחלת לשלום בית והבעל גמר בדעתו באופן מוחלט להתגרש.

טובת הצדדים גוברת על אסור גירושי אישה ראשונה

לו אלו היו פני הדברים בלבד היה מקום לחייב את האישה להתגרש.

בשו"ת תעלומות לב (חלק ב' אבן העזר, הלכות גטין סימן א, דף לד ע"ב בדפי הספר ואילך) דן במי שבא לבית הדין לגרש את אשתו בטענה ש"יש לה חולי" ונמצא כי שקר דיבר "ובעלילה בא עליה". לאחר שהתברר כך שינה דבריו כי ברצונו לגרשה "כי לא יוכל לסובלה ונמאסת בעיניו ועל כן רוצה לשלם כתובתה מושלם ולגרשה בעל כורחה" –

"והיא צווחת ככרוכיא שאינה רוצה בשום אופן לעזוב אלוף נעוריה והרבנים בית דין הצדק ה' עליהם יגן חייבוהו לתת לה מזונותיה עד שיתברר הדין [...]"

התעלומות לב (שם) ביאר שאסור לגרש את אשתו ראשונה אלא אם כן "מצא בה ערות דבר" ורק בזיווג שני אם שנאה ישלחנה – זהו ביאור סוגיית הגמרא (גיטין דף צ) והרמב"ם הלכות גירושין (פרק י הלכה כא) וכן פסקו הטור והשולחן ערוך (אבן העזר סימן קיט סעיף ד) וכך דעת רוב הפוסקים.

עוד ביאר שלא זו בלבד שאסור לאדם לגרש את אשתו ראשונה אלא אם כן מצא בה דבר ערוה אלא שאף בית הדין מצווין למנעו והביא שכך כתבו בשו"ת הרשב"ש (סימן תיא) ובשו"ת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יכין ובוועז (סימן קכב וסימן קכח) שאין בית דין נזקקין לו "וחייבין בית הדין למנוע הסופר לכתוב והעדים לחתום" בגט כזה.

עוד הביא מכנסת הגדולה (אבן העזר סימן עז הגהת הטור אות ג) שאם יש חרם רבנו גרשום או שבועה ורוצה לגרש ולתת כתובה אין בית הדין מזדקקין לו ולמד מדבריו שהוא הדין באישה ראשונה [גם אם הם מהעדות שלא קיבלו עליהן חרם רבנו גרשום].

אך שוב כתב שלפסוק פסק דין כזה שלא יוכל הבעל לגרשה בעל כורחה מכוח האיסור לגרש את אשתו ראשונה:

"איני רואה בזה תקנת בנות ישראל כי מה הועילו חכמים בתקנתם לחייבו לתת מזונות ולכופו שלא לגרש והיא מר לה יושבת גלמודה וגם הוא יושב לבדו ואינו ניצול מהרהורי עברה."

ביאור דבריו: אף שאסור לבעל לגרש כל שאינו ברצונה, מכל מקום אין זו תקנה לאישה זו שתיוותר עגונה וכן את הבעל אם לא הצליחו לפייסו – אין זו תקנתו שיוותר בלא אישה.

לכן דן שכיוון שטען שמאוסה עליו יהא מותר לגרש אשתו ראשונה ולסמוך בזה על דברי הרמב"ם שבטענת 'מאיס' כופין את הבעל לגרש ולגבי כפיית האישה יש לומר שידורו גם החולקים על הרמב"ם.

שוב הביא דברי הכנסת הגדולה (אבן העזר סימן קיט הגהת הטור אות ד) בשם הרא"ם שאפילו מאוסה בעיניו אסור לגרשה בזיווג ראשון. והוכיח כדברי הרא"ם מדברי מר"ן (סימן קיט סעיף ד) שבזיווג שני "אם שנאה ישלחנה" ומשמע שבזיווג ראשון גם בשנאה לא ישלחנה, ואף אם שנאה מחמת שמצא אחרת נאה הימנה – "שנאת חנם" היא זו ואין ראוי לו לבעלה לשלחה כי "היא לא פשעה כנגדו ולא עשתה לו דבר שיגרום שנאתה".

נמצא אם כן שמסברת עצמו היה נראה לרב שבמאוסה בעיניו יכול לשלחה ושוב צידד בדעת מר"ן שאף בשנאה עליו אסור לשלחה בזיווג ראשון.

לפי שיטתו לעיל עולה שגם אין לבית דין להזדקק לסדר גט זה.

שוב כתב הרב תעלומות לב:

"מכל מקום נראה לי שאם בא בטענה שנמאסה בעיניו ראוי לבית דין לעשות דרך בקשה אולי הוא כעס עובר וישובו להיות לאחדים, ואם עבר זמן זמנם – והרב הגדול שארנו ז"ל [רבי חיים פלאגין] בספרו הבהיר חיים ושלום (חלק ב סימן קיב) נתן קצבה ח"י חודשים – והכל לפי ראות הדיינים היושבים על מדין, ובעין שכלם המה יראו כי עדיין עומד במרדו ואין שניהם יכולים לדור במקום אחד ראוי לחייבו לפייס את אשתו במתן דמים ולהזדקק לתת גט."

עין רואה שעיקר דיונו נסב על השאלה אם מותר לבעל זה לגרש ואם יכולים בית הדין להזדקק לו ונקט שאף שהוא זיווג ראשון ואסור לגרש יוכלו להזדקק לו אם התברר שתשב גלמודה וגם הוא יישב לבדו ואינה תקנה לשניהם.

אולם לכופ את האישה לקבל גטה לתקנתה – כיוון שהגט אינו מן הדין כי מעיקר הדין אסור לגרשה ואינה חייבת לקבל גטה, אלא שאנו סבורין שזו תקנתה והדר דינא ונזקקין לה – יזדקקו בית הדין רק אם יפייס את אשתו במתן דמים.

בהמשך לכך תוקנה תקנת בית הדין דטריפולי (הובאה לאחר התשובה הנ"ל בתעלומות לב):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"לבלתי תת רשות לשום אדם לגרש אשתו שלא ברצונה [...] אך שאם יראו הבית דין שהבעל איננו שומע בקולם ואחר שיודיעוהו חומר האיסור ודחו אותו מזמן לזמן ובכל זאת הוא עומד במרדו והבית דין יבינו בחכמתם שאי אפשר לשניהם לדור עוד במקום אחד כי אז כדי שלא להניח האישה עגונה אלמנות חיות והאיש גם כן שרוי בלא אישה יזדקקו הבית דין לתת גט בתנאי שמלבד סכי כתובתה [...] עוד זאת ייתן לה פיוס שתות נוסף על כתובתה."

דוק כנ"ל שעיקר הדין שאסור לבעל לגרש באופן זה, אלא כיון שאינו תקנתם יזדקקו להם בית דין וכעין "ניחא ליה לחבר דליעבד איסורא זוטא ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבא", כיון שמעיקר הדין הדבר אסור לא יזדקקו בית הדין אלא אם כן יפיסה בשתות על כתובתה.

אף אם יחלוק אדם על יסודו של בעל התעלומות לב לעניין הפיצוי אין ספק שלא יחלוק אדם בעניין כתובה ותוספת.

הבעל נגד באשת נעוריו ורצונו להוציאה חסרת כל

אך בנידון דידן הבעל הבהיר שברצונו שתחויב אשתו להתגרש ותאבד עיקר ותוספת כתובתה.

אם כן, יש לדון אם נמצא דופי באישה שלפנינו.

קודם לכך יש לדון האם אכן נתן הבעל עיניו באחרת.

כבר בדיון הראשון שהתקיים בתאריך כ"ז סיון תשע"ה (14/05/15) אמר הבעל כי יש לו 'ידידת נפש', יחסיו עם אותה 'ידידת נפש' הם אפלטוניים והיא משמשת לו כיועצת בבעיות שלום הבית אליהן נקלע.

כה היו דבריו בדיון מתאריך ט"ו באייר תשע"ו (23.5.2016):

"שאלה: שנה אחרונה יצאת עם [פלונית] לחופשה?

תשובה: לא יצאתי.

שאלה: עם מישהי אחרת נסעת לחופשה בארץ או בחוץ לארץ?

תשובה: בקבוצה עם חברים לאילת בסוויטה עשו לי ליום הולדת שלי הפתעה.

שאלה: כמה ישנתם שם?

תשובה: היו שני זוגות ואני ועוד אישה נוספת.

שאלה: מי זאת?

תשובה: אלה שאתם טוענים שיש לי קשר אתה, שמה [מ'].

שאלה: זאת אומרת שהייתם שלושה זוגות ומתוכם אתה ו[מ']?

תשובה: לא בחדר נפרד.

שאלה: אבל באה אתך?

תשובה: חברה מהעבודה.

שאלה: איך קוראים לאנשים שנסעו אתך?

תשובה: עוזר מנהל אירוע [ל'] ובת זוגו, ו[א'] מנהל אירוע ובת זוגו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שאלה: אתה יכול להתקשר ל[א'] כעת שנשאל אותו אם היה אתך באילת?
תשובה: לא יכול.

בית הדין: לא.

שאלה: טענת שחברים עשו הפתעה לכבוד יום הולדת ומצד שני אנו רואים שאתה ביצעת בכרטיס שלך הזמנה? ואיך אתה מסביר ששישה אנשים ישנתם בחדר של שניים?

תשובה: עשינו את ההזמנה על זוג מבוגרים והם לא היו רשומים.

שאלה: איך מצד אחד אתה טוען שהפתיעו אותך ומצד שני אתה עשית את ההזמנה לשני מבוגרים והגברת [מ'] גם הייתה באילת, נראה לך סביר?

תשובה: אותם חברים הזמינו, אמרו לי 'פלוני' תזמין חדר', היה במטרה לעזור לי. אני חוזר בי, היה מתוכנן.

שאלה: היו מהיום הראשון או אחר כך?

תשובה: מיום ראשון.

שאלה: ממתני היית שם?

תשובה: אם לא טועה בשעה, או שתיים או ארבע.

שאלה: עם מי הגעת?

תשובה: עם [מ'].

שאלה: איך נסעתם?

תשובה: באוטו שלי.

שאלה: לאורך הדיונים האחרונים טענת שאשתך לא טבלה במקווה. יש לנו אישור שכן טבלה ומצד שני עברת על איסור ייחוד, איך אתה מסביר שעברת על ייחוד? הרי גם נסעת אתה יחד ברכב?

תשובה: אני במהלך הגירושין, לא היה משהו, לא עשיתי כלום.

שאלה: נסעת עם [מ'] לבד והיית אתה עד שהגיעו שאר הזוגות?

תשובה: כן.

הדברים מדברים בעד עצמם ומפליא כמה דומים הם למעשה שהיה לפני בעל תעלומות לב. אשר לטענות הבעל כי אשתו לא טבלה וכן"ל ביחס לטענתו לאלימות מצדה – אין כאן אלא דברים.

עולה אם כן שלא נמצא כל דופי באישה שלפנינו.

לו היה הבעל מבקש לחייבה בגט תוך הצעת פיצוי הולם היה מקום לדבריו כי מאס באשתו על אף התנהלותו הלא מכובדת, אך לא תהא כזאת בישראל להוציא אישה מבעלה חסרת כל.

מאידך גיסא, אין ספק שאי אפשר להורות לבעל לשוב לשלום בית במציאות של נתק חמור זה אליו הגיע כפי שעולה מדוח המטפל.

פסק דין

התביעות ההדדיות נדחות אפוא.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיקי הגירושין ושלוש הבית ייסגרו.
ניתן לפרסם פסק דין זה בהשמטת פרטים מזוהים.

הרב יצחק אלמליח — ראב"ד   הרב אליהו אריאל אדרי

דעת המיעוט

אין לבית הדין להשאיר זוג כנשואים 'על הנייר' ועליו להתערב ולהגיע להכרעה
אין דעתי נוחה מהנחת המצב כמו שהוא – לא גירושין ולא שלום בית. דחיית התביעות תנציח מצב
של נישואין 'על הנייר'.

בית הדין טרם מיצה את ההליך השיפוטי. קוימו אמנם שישה דיונים, אולם רק אחד מהם
בהרכב של שלושה. אף על פי שהצדדים הסכימו באחד הדיונים להצעת בית הדין כי דבריהם
ישמעו בהרכב חסר ופסק הדין יינתן בהרכב מלא על יסוד החומר שבתיק – אין זה מהווה מיצוי
ההליך.

הצדדים טרם זכו וטרם מיצו את הסייעתא דשמיא של "א-להים ניצב בעדת א-ל". רבות
מטענות הבעל בכתב התביעה ובסיכומים לא התבררו כדבעי, ולא התלבנו עד תום.

ידועים הם דברי רבנו חיים פלאג'י בספר חיים ושלוש (חלק ב סימן קיב):

"כל שנראה לבית הדין שהיה זמן הרבה נפרדים ואין להם תקנה, אדרבא צריך
השתדלות הרבה להפרידם זה מזו ולתת גט כדי שלא יהיו חוטאים חטאים רבים
אחד האיש ואחד האישה. וידעו נאמנה כי כל הבא לעכב מלתת גט כעניין זה
[...] עתידים ליתן את הדין [...]"

והנני נותן קצבה וזמן לדבר הזה, דאם יארע איזה מחלוקת בין איש לאשתו,
וכבר נלאו לתווך השלום ואין להם תקנה, ימתינו עד זמן י"ח חדשים, ואם בינם
לשמים נראה לבית דין שלא יש תקוה לשום שלום ביניהם, יפרידו הזוג [...]"

ואף על פי שהרבה הרבה נשאו ונתנו וביארו וביירו את דברי רבנו חיים פלאג'י הללו, מכל
מקום בנדון דידן, שטרם מיצה בית הדין את הדבר, ודאי אין להניחם לחנות במחלוקת לנצח.

כל שכן במקרה דנן, שאת מזונות הילדים תובעת האישה בבית המשפט לענייני משפחה
דווקא, ובו היא נותנת אמונה ומפצלת תביעותיה: לבית הדין מניחה היא שיריים – לדון רק
בתביעתה לשלום בית, לאמור שלום שלום ואין שלום. ועיניה לטושות להביעת מזונותיה שלה,
שגם את אלו הביאה בפני בית הדין.

לאמתו של דבר: ספק גדול בעיני אם באמת נכונה היא לשוב ולחיות עמו בשלום ובכבוד,
או שאין דבריה אלא מהשפה ולחוץ. גם תלונותיה במשטרה ובקשתה לצו הרחקה בבית
המשפט, וכך גם האופן שבו היא מנהלת את הליכי גביית המזונות בהוצאה לפועל, אינם
תומכים ומאששים את תביעתה בבית הדין לשלום בית.

הרב אבירן יצחק הלוי

והלכה כדעת הרוב.

ניתן ביום ט"ו באלול התשע"ו (18.9.2016).

הרב יצחק אלמליח — ראב"ד   הרב אבירן יצחק הלוי   הרב אליהו אריאל אדרי